

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/109/2015
Identifikačné číslo spisu: 6015200056
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Hargaš
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:6015200056.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a členov senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky: W. O., bytom V. N. č. XX, I. E., proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 88, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu sp. zn. 352/2014-KaNR, r. z.: 77210/2014 zo dňa 22. decembra 2014, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/6/2015-30 z 26. februára 2015, jednomyseľne takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/6/2015-30 z 26. februára 2015 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č. k. 24Sp/6/2015-30 z 26. februára 2015 podľa ustanovenia § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporcu sp.zn. 352/2014-KaNR, r.z.: 77210/2014 zo dňa 22. decembra 2014, ktorým bol navrhovateľke podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) odňatý nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že nepreukázala nečinnosť advokátky určenej jej na zastupovanie ani jej vzťah k protistrane, a preto s poukazom na ustanovenie § 12 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. nemá nárok na určenie iného advokáta. Nakoľko navrhovateľka plnomocenstvo, ako aj zmluvu o poskytovaní právnych služieb odvolala, je podľa odporcu zrejmé, že navrhovateľka neposkytuje a ani nemá záujem poskytovať určenému advokátovi potrebnú súčinnosť.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že odporca postupoval v súlade s ustanoveniami § 12 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z., keď posudzoval trvanie podmienok pre poskytnutie právnej pomoci v dôsledku jednostranného úkonu vykonaného navrhovateľkou, ktorým odvolala určenú

advokátku. Odporca vydal rozhodnutie napadnuté odvolaním bezprostredne po tom, čo mu zo strany odvolacieho orgánu bol postúpený administratívny spis na ďalšie konanie, po vydaní rozhodnutia v odvolacom konaní sp.zn. 9004/2014-PO-Ad, r.z.: 53180/2014 zo dňa 11.09.2014, preto krajský súd neprihliadol na námietku navrhovateľky o nečinnosti advokátky a Centra právnej pomoci. Krajský súd dospel k záveru, že navrhovateľka nepostupovala správne, ak jednostranne odvolala advokátku, nakoľko v konaní nebola preukázaná nečinnosť advokátky, resp. jej vzťah s protistranou. Prvostupňový súd súhlasil s odporcom, že vzhľadom na krátky časový úsek ani nemohla tvrdená nečinnosť advokátky nastať. Relevantnou pre rozhodnutie bola skutočnosť, že oprávnená osoba odvolala advokátku a zároveň nepreukázala jej nečinnosť alebo jej vzťah k protistrane. Na jednostranný právny úkon oprávnenej osoby Centrum muselo prihliadnuť. To, že došlo k potvrdeniu rozhodnutia o určení advokátky a k nadobudnutiu právoplatnosti tohto rozhodnutia po vykonaní jednostranného právneho úkonu, je podľa krajského súdu irelevantné, pretože jednostranný právny úkon navrhovateľky bol evidentne vykonaný a bolo potrebné len posúdiť jeho dôsledky, a to, či došlo k naplneniu dikcie ustanovenia § 12 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. v spojení s ustanovením § 14 ods. 1 písm. a) tohto zákona.

Krajský súd považoval za správny postup odporcu, ktorý odňal navrhovateľke nárok na poskytnutie právnej pomoci po zistení, že navrhovateľka nemá nárok na určenie iného advokáta, pretože udelené plnomocenstvo odvolala určenej advokátke bezdôvodne, t. j. nepreukázala nečinnosť advokátky alebo jej vzťah k protistrane. Takéto konanie správne subsumoval odporca pod ustanovenie § 14 ods. 1 písm. a) zákona o právnej pomoci v spojení s § 13 ods. 2 tohto zákona, keďže oprávnená osoba neposkytovala určenému advokátovi, resp. Centru, potrebnú súčinnosť. Podľa krajského súdu pri odvolávaní advokátov nie je možné zohľadňovať subjektívny postoj oprávnených osôb. Oprávnená osoba bez právnického vzdelania, ktorá žiada o poskytnutie právnej pomoci, by mala rešpektovať usmernenia určeného advokáta. V predmetnej veci určená advokátka v podstate ani nemala možnosť poskytovať adekvátnu právnu pomoc, nakoľko k jej odvolaniu zo strany navrhovateľky došlo vo veľmi krátkom časovom úseku po udelení plnomocenstva.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka v zákonnej lehote odvolanie a žiadala, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok zrušil. V odvolaní opisovala doterajší priebeh občianskoprávneho sporu, ktorý predchádzal podaniu jej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, priebeh trestného konania iniciovaného trestným oznámením, ktoré navrhovateľka podala, ako aj priebeh konania predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Proti napadnutému rozsudku namieta, že krajský súd uvádzal tvrdenia navrhovateľky vytrhnuté z kontextu a v rozsudku, ako aj na pojednávaní sa prikláňal k protistrane. Podľa navrhovateľky by jej odporca nikdy nepridelil advokáta, ktorý by ju úspešne zastupoval v konaní o podanom dovolaní. Poukázala na svoje majetkové pomery, ktoré jej nedovoľujú zaplatiť súdny poplatok a odmenu advokátovi. K námietke odporcu, že výhrady voči postupu advokátky mala konzultovať s Centrom, a nie jednostranne urobiť úkon a odvolať advokátku, navrhovateľka uviedla, že o takejto možnosti nebola vopred informovaná. Z postoja pridelennej advokátky bolo zrejmé, že by nikdy nekonala tak, aby dovolanie navrhovateľky bolo úspešne zaslané Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Navrhovateľka nesúhlasí s tvrdením odporcu, že advokátku odvolala v krátkom čase, nakoľko od roku 2008, keď sa v konaní pred súdom sama zastupuje, nadobudla dostatok skúseností, aby mohla po krátkom rozhovore s advokátkou konštatovať, že pridelená advokátka nemala snahu a spôsobilosť konať tak, aby o podanom dovolaní bolo rozhodnuté v prospech navrhovateľky.

K odvolaniu navrhovateľky sa písomne vyjadril odporca a navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že nemá záujem vstupovať do súkromnoprávnych vzťahov navrhovateľky a nemá záujem ju žiadnym spôsobom poškodzovať. V rámci nárokového konania odporca vždy konal bez prietáhov, podľa zákonných lehôt. Poukázal na to, že na riadne poskytovanie právnej pomoci je potrebná aj adekvátna súčinnosť navrhovateľky. Odporca nie je oprávnený vyjadrovať sa k údajným výrokom určenej advokátky, avšak zdôraznil, že priznanie práva na poskytovanie právnej pomoci neznamená automatickú úspešnosť v právnej veci. Tvrdenia navrhovateľky o negatívnom a pasívnom prístupe advokátky k dovolaciemu konaniu považuje odporca za subjektívne a neopodstatnené názory navrhovateľky. Navrhovateľka v piatok 17. januára 2014 osobne kontaktovala určenú advokátku a následne v pondelok 20. januára 2014 zaslala advokátke vypovedanie zmluvy o poskytnutí právnych

služieb. Odporca oprávnene odňal poskytnutú právnu pomoc navrhovateľke z dôvodu neposkytnutia súčinnosti určenej advokátke, ako aj z dôvodu bezdôvodného odvolania plnej moci určenej advokátke, nakoľko navrhovateľka nepreukázala relevantným spôsobom nečinnosť určenej advokátky ani vzťah k protistrane. K výhradám navrhovateľky voči určenej advokátke odporca uviedol, že sa jedná o advokátku, ktorá poskytuje právnu pomoc vo všetkých oblastiach práva a má za sebou vynikajúce výsledky, pričom práve mnoho jej klientov boli a sú práve osoby, ktorým bola priznaná právna pomoc odporcom.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, upravujúci v zmysle § 1 písm. a) právomoc a príslušnosť správneho súdu konajúceho a rozhodujúceho v správnom súdnictve, a v zmysle § 1 písm. b) konanie a postup správneho súdu, účastníkov konania a ďalších osôb v správnom súdnictve.

Podľa § 492 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ust. § 10 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní navrhovateľa (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie je nedôvodné.

Predmetom preskúmania v prejednávanej veci je rozhodnutie odporcu, ktorým bol navrhovateľke podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z. odňatý nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že navrhovateľka odvolala plnomocenstvo udelené určenej advokátke a vypovedala zmluvu o poskytovaní právnych služieb, pričom však podľa odporcu nepreukázala nečinnosť advokátky určenej jej na zastupovanie ani jej vzťah k protistrane.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., ak sa fyzickej osobe rozhodnutím centra priznal nárok na poskytnutie právnej pomoci, centrum ju vyzve na uzavretie dohody o poskytovaní právnej pomoci s určeným advokátom alebo centrom a na udelenie plnomocenstva na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci určenému advokátovi alebo centru; súčasťou dohody je aj súhlas oprávnenej osoby s poskytovaním informácií centru podľa odseku 3.

Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., ak oprávnená osoba neudelí plnomocenstvo na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci centru alebo určenému advokátovi alebo ak udelené plnomocenstvo odvolá, nemá nárok na určenie iného advokáta; to neplatí, ak oprávnená osoba preukáže nečinnosť advokáta alebo jeho vzťah k protistrane.

Podľa § 13 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z., oprávnená osoba je povinná poskytovať centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť.

Podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z., centrum rozhodne o odňatí poskytovania právnej pomoci, ak oprávnená osoba neposkytuje centru, určenému advokátovi alebo mediátorovi potrebnú súčinnosť.

Podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, viazaný rozsahom odvolania, preskúmal rozsudok krajského súdu, pričom nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnu citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v jeho odôvodnení, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s rozsudkom krajského súdu stotožňuje v celom rozsahu a na zdôraznenie jeho správnosti považuje za vhodné uviesť nasledovné.

Účelom právnej úpravy v zákone č. 327/2005 Z. z. bolo vytvoriť systém poskytovania právnej pomoci a zabezpečiť jej poskytovanie v rozsahu ustanovenom týmto zákonom fyzickým osobám, ktoré v dôsledku svojej materiálnej núdze nemôžu využívať právne služby na riadne uplatnenie a ochranu svojich práv, v azylových veciach alebo v konaní o administratívnom vyhostení podľa osobitného predpisu a prispieť k predchádzaniu vzniku právnych sporov. Zákon č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienky poskytovania právnej pomoci, postup fyzických osôb a príslušných orgánov v konaní o nároku na priznanie právnej pomoci a inštitucionálne zabezpečenie poskytovania právnej pomoci.

Rozhodnutím sp. zn. 352/20147 r. z. 537/2014 z 8. januára 2014 bol navrhovateľke priznaný nárok na poskytovanie právnej pomoci a bola jej určená advokátka V. Spolu s týmto rozhodnutím bol navrhovateľke zaslaný aj sprievodný list, v ktorom odporca udelil potrebné podrobnejšie pokyny, ako má navrhovateľka vo veci ďalej postupovať ohľadom uzavretia dohody o poskytovaní právnej pomoci s určenou advokátkou, pričom navrhovateľku zároveň poučil o následkoch neposkytnutia adekvátnej súčinnosti z jej strany. Odporca navrhovateľku výslovne upozornil na to, že ak určenej advokátke neudeli plnomocenstvo na úkony súvisiace s poskytovaním právnej pomoci alebo ak udelené plnomocenstvo odvolá, nemá nárok na určenie iného advokáta. Taktiež odporca navrhovateľku informoval o povinnosti uhradiť trovy súdneho konania, ak ju na ich úhradu súd zaviazne, nakoľko tieto trovy nehradí odporca ani určená advokátka. Odporca zároveň navrhovateľku informoval, že v prípade potreby má navrhovateľka odporcu kontaktovať, pričom uviedol aj telefonický kontakt.

Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľka 17. januára 2014 (piatok) uzavrela s určenou advokátkou zmluvu o poskytovaní právnych služieb a udelila jej plnú moc na zastupovanie vo veci dovolania proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre č.k. 9Co/92/2012-492 z 31. mája 2012 a o tri dni na to, 20. januára 2014 (pondelok) zaslala advokátke vypovedanie zmluvy o poskytnutí právnych služieb. Odporca navrhovateľku vyzval na preukázanie nečinnosti advokátky, resp. na preukázanie jej vzťahu k protistrane, čo by odôvodňovalo nárok navrhovateľky na určenie iného advokáta. Navrhovateľka však žiadne relevantné skutočnosti podľa § 12 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z. z. nepreukázala. Následne odporca dospel k záveru, že navrhovateľka svojím postupovaním neposkytla advokátke súčinnosť, čo má za následok odňatie nároku na poskytnutie právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. a) zákona č. 327/2005 Z. z.

Najvyšší súd zhodne so závermi krajského súdu konštatuje, že konanie navrhovateľky, keď po troch dňoch od uzavretia dohody s advokátkou odvolala udelené plnomocenstvo, nemožno posúdiť inak ako svojvoľné a unáhlené bez relevantných skutkových okolností, ktoré by mohli svedčiť o nečinnosti advokátky. Tvrdenia navrhovateľky o pasívnom, resp. negatívnom prístupe advokátky k právnej veci, v ktorej mala navrhovateľku zastupovať, sú subjektívnymi názormi navrhovateľky, ktoré nemajú oporu v žiadnych relevantných skutočnostiach. Svojvoľným odvolaním plnomocensva navrhovateľka neumožnila určenej advokátke konať v jej prospech a brániť práva navrhovateľky v dovolacom konaní. V tejto súvislosti je namieste tiež poznamenať, že pokiaľ advokát predostrie svoj odhad situácie a informuje klienta o jeho pravdepodobnej šanci na úspech v konaní, nemožno to a priori považovať za negativistický postoj advokáta. Naopak, negativistický postoj je možné vybadať v tvrdeniach navrhovateľky, keď podľa jej názoru odporca by jej nikdy nepridelil advokáta, ktorý by ju úspešne zastupoval v konaní o podanom dovolaní. Kvalifikovane posúdiť a konštatovať nečinnosť advokátky nemožno na základe jedného rozhovoru, ktorý s ňou navrhovateľka absolvovala, ale až podľa reálnych úkonov, resp. ich absencie v relevantnom časovom horizonte. Najvyšší súd tiež poukazuje na to, že navrhovateľka bola vopred oboznámená s tým, že v prípade potreby má kontaktovať odporcu, a tiež

bola výslovne poučená o následkoch neudelenia, resp. odvolania plnej moci určenej advokátke. Povinnosťou navrhovateľky bolo preto rešpektovať toto usmernenie odporcu a nepostupovať vo veci svojvoľne. Navrhovateľka totiž neodvolávala plnomocenstvo udelené advokátke, ktorú si sama zvolila, ale išlo o advokátku určenú navrhovateľke Centrom právnej pomoci postupom podľa zákona č. 327/2005 Z. z. a ustanovenia tohto zákona pri poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je potrebné rešpektovať ako zo strany Centra právnej pomoci, tak aj zo strany osôb, ktorým je nárok na poskytnutie právnej pomoci priznávaný.

Najvyšší súd po preskúmaní veci dospel k rovnakému záveru ako súd prvého stupňa, a síce, že odporca postupoval v súlade so zákonom, keď navrhovateľke odňal nárok na poskytnutie právnej pomoci z dôvodu, že navrhovateľka odvolala plnomocenstvo udelené určenej advokátke a vypovedala zmluvu o poskytovaní právnych služieb bez toho, aby preukázala nečinnosť advokátky určenej jej na zastupovanie alebo jej vzťah k protistrane, čím navrhovateľka preukázala, že neposkytuje a ani nemá záujem poskytovať určenej advokátke potrebnú súčinnosť.

Krajský súd v prejednávanej veci správne rozhodol, keď napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil, a preto najvyšší súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 24Sp/6/2015-30 z 26. februára 2015 ako vecne správny potvrdil podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 v spojení s ustanovením § 250ja ods. 3 veta druhá a § 250l ods. 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 250l ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že ich náhradu navrhovateľke z dôvodu jej neúspechu v tomto konaní nepriznal.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.